

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Vzťahy medzi Indiou a EÚ“

(2005/C 267/06)

Na svojom plenárnom zasadnutí dňa 27. januára 2004 Európsky hospodársky a sociálny výbor podľa predpisu 29(2) svojho rokovacieho poriadku rozhodol vypracovať stanovisko na tému *Vzťahy medzi Indiou a EÚ*

Sekcia pre vonkajšie vzťahy, ktorá bola zodpovedná za prípravu práce výboru na tejto téme, schválila svoje stanovisko 14. marca 2005. Spravodajcom bol **pán Sukhdev Sharma**.

Európsky ekonomický a sociálny výbor prijal (jednomyselne) na svojom 417. plenárnom zasadnutí (na schôdzi dňa 12. mája 2005) 145 hlasmi za, pričom 2 hlasujúci sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Prvú informačnú správu na tému „Vzťahy medzi Indiou a EÚ“ (HSV 947/2000) Sekcia zahraničných vzťahov schválila v decembri 2002 pred prvým stretnutím za okrúhlym stolom medzi Indiou a EÚ, ktoré sa konalo v New Delí v januári 2001. Európski účastníci okrúhleho stola sú z EHSV kým indickí účastníci predstavujú reprezentačný výber organizovanej občianskej spoločnosti (viď Prílohu I).

1.2 Okrúhly stôl sa od svojho vzniku v roku 2001 osvedčil ako dôležitá inštitúcia pre ďalší rozvoj vzťahov medzi Indiou a EÚ. Svoje siedme zasadnutie mal v júni v Srinagare, Kašmír, a svoje ôsme zasadnutie v decembri 2004 v Londýne, kde sa o takých citlivých otázkach ako je práca detí a rovnosť pohlaví na pracovisku diskutovalo otvorene ale konštruktívne. (Viď Časť 5: Doterajší dialóg medzi Indiou a EÚ o občianskej spoločnosti.)

1.3 Toto stanovisko z vlastnej iniciatívy ku vzťahom medzi Indiou a EÚ sa pripravuje vzhľadom na narastajúci význam týchto vzťahov od roku 2000. Tento význam sa jasne odráža v pokroku dosiahnutom v roku 2004.

1.4 Preto sa toto stanovisko neobmedzuje na aktualizáciu informačnej správy o vzťahoch medzi Indiou a EÚ z roku 2000. Zdôrazňuje tiež, že je potrebné, aby EHSV plne využil výhodu silnej politickej podpory tak zo strany inštitúcií EÚ ako aj indickej vlády užšej spolupráci medzi európskymi a indickými občianskymi združeniami. Preto si toto stanovisko všima, ako EHSV doteraz prispel ku zblíženiu indickej a európskej občianskej spoločnosti a to formou zmysluplného dialógu. Predkladá ďalšiu možnosť, ako môže EHSV prispieť predovšetkým ku príprave Spoločného akčného plánu pre strategické partnerstvo medzi Indiou a EÚ, najmä formou okrúhleho stola.

1.5 Európska komisia zaslala Rade, Európskemu parlamentu a EHSV rozsiahle návrhy na strategické partnerstvo s Indiou v júni 2004 ako reakciu na skutočnosť, že indicko-európske vzťahy „narástli v posledných rokoch geometrickou radou pokiaľ ide o rámec a intenzitu.“ Komisia predložila požiadavku, aby akčný plán bol schválený na šiestom summite India – EÚ v roku 2005.

1.6 Na správu Komisie z 16. júna odpovedala indická vláda v auguste kladne a navrhla vytvorenie výboru na úrovni ministerstiev, ktorý by navrhol akčný plán na schválenie na šiestom summite.

1.7 Rada EÚ vo svojich záveroch prijatých v októbri „privítala dôkladnú a vyčerpávajúcu“ správu Komisie. Rada v plnom rozsahu dala podporu jej všetkým cieľom a zaviazala sa „pracovať s Komisiou na ich dosiahnutí“.

1.8 Európsky parlament v októbri Rade doporučil, aby „prijala rozhodnutie povýšiť vzťahy medzi Indiou a Európskou úniou na strategické partnerstvo“ a aby za týmto účelom urobila tiež „potrebné praktické kroky“.

1.9 Piaty indicko-európsky summit, ktorý sa konal v Haagu v novembri, vyzval obidve strany, aby „spoločne vypracovali úplný Indicko-európsky akčný plán strategického partnerstva a novú spoločnú politickú deklaráciu založenú na správe komisie, záveroch Rady a odpovedi Indie na schválenie na schôdzi šiesteho summitu.“

1.10 Okrúhly stôl na svojom decembrovom stretnutí v Londýne v doporučeníach pre indicko-európsky summit v roku 2005 „uznal, že indicko-európske strategické partnerstvo poskytuje príležitosti na zlepšenie a rozšírenie úlohy občianskej spoločnosti v tomto partnerstve formou fóra okrúhleho stola“ a vyslovil sa, že chce „aktívne prispieť ku tomuto spoločnému akčnému plánu.“

1.11 Vzhľadom na rozsah správy Európskej komisie e odpovede indickej vlády možno predpokladať, že sa ešte musí urobiť veľa na posilnenie a prehĺbenie vzťahov medzi Indiou a Európskou úniou. Faktom je, že medzi nimi je veľmi úzky vzťah v rámci „partnerstva založeného na zdravých základoch zdieľaných hodnôt a presvedčení“ ako je uvedené v správe zo summitu. Uvedené tri dokumenty jasne ukazujú, koľko sa doteraz dosiahlo.

1.12 Indicko-európske partnerstvo v priebehu posledných rokov postupne prerástlo od hospodárskej a rozvojovej spolupráce do vyšších politických a strategických rozmerov a to vzhľadom na tú skutočnosť, že tak India ako aj EÚ sú dôležitými aktérmi na celosvetovej scéne a majú rovnaký pohľad na svetový poriadok založený na multilateralizme. Teraz je súčasťou ich politického dialógu aj ročný summit, ročné ministerské stretnutia „trojka“ a od schválenia Spoločnej indicko-európskej deklarácie o terorizme v roku 2001 dva razy do roka aj stretnutia politickej pracovnej skupiny o boji proti terorizmu. Od roku 2000 sú ich súčasťou aj stretnutia európskych a indických vyšších úradníkov dva krát do roka a tiež stretnutia Indicko-európskeho okrúhleho stola raz za dva roky.

1.13 Obchod a investície zostávajú aj naďalej základným kameňom indicko-európskeho vzťahu. EÚ je najväčším obchodným partnerom Indie a jej hlavným zdrojom investícií zo zahraničia. Aj keď obchod a investície sú jednoznačne nižšie než potenciál, indickí a hlavní európski hospodárski predstavitelia doporučujú spoločne konať v ôsmich oblastiach formou spoločnej iniciatívy zameranej na zlepšenie obchodu a investícií. Obchodný a rozvojový program predstavujúci 13,4 miliónov EUR bude stavať na týchto doporučeníach. India a EÚ zatiaľ uzavreli dohodu a colnej spolupráci zameranú na zlepšenie toku obchodu a jednájú o námornej dohode na podporu aktivít indických a európskych dopravných lodných spoločností.

1.14 Vývoz informačných technológií (IT) do EÚ vzrástol nad 2 miliardy EUR v roku 2003 a predstavuje 20 % celkového exportu krajiny v oblasti softvéru. Asi 900 indických a európskych spoločností a organizácií sa zúčastnilo v roku 2004 európsko-indického kooperačného fóra o informačnej spoločnosti, ktoré sa konalo v marci 2004 v New Delhi. Dialóg o informačnej spoločnosti začal zatiaľ na základe spoločného indicko-európskeho vyhlásenia vízie budúcnosti z roku 2001 o rozvoji informačnej spoločnosti a informačnej a komunikačnej technológii. Počíta s výskumom v šiestich prioritných oblastiach a veľmi dôkladným dialógom o regulačných rámcoch pre informačnú spoločnosť a elektronickú komunikáciu.

1.15 Spolupráca vo vede a technológii ktorá začala v polovici osemdesiatych rokov, sa ukázala jednou

z perspektívnych oblastí indicko-európskej spolupráce. Dohoda o vedeckej a technologickej spolupráci z roku 2002 poskytuje právny rámec pre indických a európskych vedcov pre účasť na programoch druhej strany, aj keď India je „cieľovou krajinou“ pre spoluprácu v medzinárodnom rámci šiesteho Rámcového výskumného programu EÚ.

1.16 India a EÚ pracujú na návrhu dohody o spolupráci na európskom projekte satelitnej navigácie Galileo. Vzhľadom na spôsobilosť Indie pre činnosti spojené s satelitmi a navigáciou dohoda podnieti priemyselnú spoluprácu v mnohých oblastiach high-tech. India a EÚ už majú za sebou dlhú spoluprácu prostredníctvom svojich vesmírnych agentúr ESA a ISRO na mierovom výskume a využití vesmíru. EÚ už vyjadrila záujem o indickú bezposádkovú výskumnú misiu Chandrayan-1.

1.17 Existujú nové prístupy ku rozvojovej spolupráci. India sa tu stáva netypickým aktérom svojou rozvíjajúcou sa rozvojovou politikou, pri ktorej je aj príjemcom aj poskytovateľom. Tento posun bol zrejmy pri devastácii spôsobenej tsunami, ktoré postihlo krajiny pri Indickom oceáne 26. decembra 2004. India odmietla zahraničné pomocné akcie, aj keď sama poskytovala rozsiahlu pomoc Srí Lanke. Ako adresát India teraz prijíma rozvojovú pomoc od limitovaného počtu darcov, ku ktorým teraz patrí EÚ, Spojené kráľovstvo, Nemecko, USA, Rusko a Japonsko. EÚ poskytne Indii 225 miliónov EUR vo forme grantov pre obdobie rokov 2001 až 2006, z toho štyri pätiny na zmiernenie chudoby. Rozvojová spolupráca sa zameria na štáty Rajasthan a Chattisgarh a bude prevažne určená pre vzdelávacie a zdravotné programy.

1.18 EHSV musí účinne reagovať na rýchly pohyb politicky signifikantného vývoja za obdobie šesť mesiacov, to jest prvej polovice roku 2005. Európska komisia vo svojej júnovej správe navrhla, aby okrúhly stôl bol v plnom rozsahu integrovaný do indicko-európskeho inštitucionálneho systému a jeho spolupredsedovia boli vyzvaní summitu predložiť nezáväzná politická doporučená. Rada podporila návrhy Komisie zvýšiť stupeň vzájomného porozumenia „zvýšenou spolupracou medzi politickými stranami, odbormi, podnikateľskými združeniami, univerzitami a občianskymi spoločnosťami.“ Haagsky summit súhlasil s „podporou spolupráce medzi politickými stranami, odbormi, podnikateľskými združeniami, univerzitami a občianskymi združeniami.“

1.19 Toto stanovisko sa tiež snaží nájsť spôsoby zefektívnenia okrúhleho stola. Jeho webová stránka Internetové fórum občianskeho združenia India-EÚ bola použitá, aby sa zvýšila efektívnosť okrúhleho stola a pokryla oveľa širšia paleta indických a európskych organizácií občianskych združení.

2. Príspevok ku indicko-európskemu strategickému partnerstvu

2.1 Na svojom stretnutí v Londýne v decembri 2004 Okrúhly stôl privítal vytvorenie indicko-európskeho partnerstva a zaviazal sa prispieť ku tomu, aby bol akčný plán skoncipovaný v roku 2005 ešte pred šiestym indicko-európskym summitom. Vyhlásil svoj zámer „urobiť návrhy v oblastiach, kde občianska spoločnosť môže priniesť reálnu pridanú hodnotu a to najmä pri dosahovaní rozvojových cieľov tretieho tisícročia podporou trvalo udržateľného rozvoja a zvládaním globalizácie.“ Okrúhly stôl sa tiež zaviazal preskúmať, ako môže občianska spoločnosť pomôcť uplatniť spoločnú deklaráciu na vzťahy v oblasti kultúry.

2.2 Okrúhly stôl tak isto ako aj EHSV má dobrú pozíciu ku tomu, aby sa podieľal na strategickom partnerstve medzi Indiou a EÚ. Od svojho úvodného stretnutia v New Delhi v januári 2001 okrúhly stôl prediskutoval (1) mnohé témy, o ktorých hovorí Európska komisia vo svojej správe z 16. júna, a vypracoval (2) doporučená ku týmto témam pre indicko-európske summity. Na stretnutí v Londýne uznal, že vznikajúce strategické partnerstvo „poskytuje možnosti na zlepšenie a rozšírenie úlohy občianskej spoločnosti prostredníctvom fóra okrúhleho stola.“ Okrúhly stôl už prerokoval a vypracoval doporučená ku mnohým otázkam akými sú globalizácia, obchod a investície, Svetová obchodná organizácia (WTO). Na svojom druhom stretnutí, ktoré sa konalo v Bruseli v júli 2001, to boli média a kultúra. Na ďalších stretnutiach sa ku týmto témam nielen vrátil, ale svoj program rozšíril o spoluprácu o oblasti potravín a agropodnikania, ľudských práv na pracovisku, trvalo udržateľného rozvoja a turistiky. **Na najbližšom stretnutí sa skoršie výmeny názorov o kultúrnych otázkach dostanú o dobrý kus ďalej diskusiou o kultúrnom a náboženskom pluralizme v demokratických spoločnostiach.**

2.3 Okrúhly stôl sa rozhodol na svojom stretnutí v Londýne obmedziť sa na oblasti, kde môže občianska spoločnosť urobiť špecifický prínos, namiesto toho aby sa zaoberal všetkými témami nadnesenými Európskou komisiou v rámci strategického partnerstva. Preto mohol užitočne zväziť svoj prínos v nasledovných oblastiach, ktoré Komisia označila za dôležité prvky rozvíjajúceho sa strategického partnerstva.

2.3.1 *Predchádzanie konfliktom a obnova po konfliktach:* Toto sú oblasti, v ktorých India zohrala dôležitú úlohu tak v rámci OSN ako aj bilaterálne napríklad v Afganistane, ako uviedla Komisia. Z toho dôvodu navrhuje, aby EÚ a India preskúmali spôsoby vytvorenia formálneho rámca pravidelnej spolupráce v týchto oblastiach. Komisia tiež navrhuje spoločne presadiť konferenciu OSN o predchádzaní konfliktom a zvládaní postkonfliktných situácií a začať dialógu o prínose regionálnej integrácie pri predchádzaní konfliktom.

2.3.2 *Migrácia:* Komisia pozoruje, že medzinárodná migrácia vzrástla napriek globalizácii. Vedie to na jednej strane ku odsunu migrantov a strane druhej nekalému obchodovaniu s ľuďmi. Komisia uprednostňuje vyčerpávajúci dialóg zameraný nielen na legálnu migráciu vrátane migrácie pracovných síl a pohybu pracovníkov a vydávania víz ale tiež na boj proti pašerákovi a kšeftárovi, vrácanie a príjem ilegálnych migrantov a iné témy spojené s migráciou.

2.3.3 *Demokracia a ľudské práva:* Komisia podporuje rozšírenie súčasného dialógu na témy ako zrušenie trestu smrti, diskriminácia pohlaví, detská práca a pracovné práva, sociálna zodpovednosť podnikov a náboženská sloboda. Komisia je pripravená financovať projekty v Indii v rámci Európskej iniciatívy za ľudské práva a demokraciu. EHSV je toho názoru, že je potrebné zaoberať sa diskrimináciou založenou na kastách.

2.3.4 *Otázky ochrany životného prostredia:* India a EÚ by mali spolupracovať na presadení spolupráce pri riešení celosvetových problémov ochrany životného prostredia ako Dohovor OSN o biologickej diverzite, kde by mohol vzniknúť konštruktívny dialóg o „Delení prístupu a zisku“ (ABS). India by bola vyzvaná usporiadať indicko-európske fórum o ochrane životného prostredia s účasťou občianskej spoločnosti a podnikateľskej sféry za účelom výmeny názorov, know-how a vedecko-technických informácií. *Výbor je toho názoru, že otázkami energetickej politiky a energetickej bezpečnosti by sa mal v blízkej budúcnosti zaoberať okrúhly stôl medzi Indiou a EÚ.*

2.3.5 *Trvalo udržateľný rozvoj:* Je ho potrebné podporiť formou dialógu o otázkach ako podpora obchodných tokov v trvalo udržateľne vyrábaných tovaroch, označovanie nálepkami a odhad trvalo udržateľného dopadu podľa Európskej komisie. Komisia tiež podporuje väčšie využívanie Inovačného centra trvalo udržateľného obchodu (STIC).

2.3.6 *Rozvojová spolupráca:* India znížila počet bilaterálnych darcov na šesť (EÚ, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, Nemecko, USA, Japonsko a Rusko). Krajina sa stala tak príjemcom ako aj poskytovateľom rozvojovej pomoci. Aj tak však Komisia chce, aby EÚ pomohla Indii dosiahnuť rozvojové ciele tretieho milénia. Sociálna a ekonomická kohézia by sa mohla stať prioritou založenou na skúsenosti získanej v rámci podporných programov EÚ v Indii v oblasti základného školstva a základnej zdravotnej starostlivosti. Komisia je toho názoru, že rozvojová spolupráca EÚ by sa mala zamerať na vo zvýšenej miere na pomoc marginalizovaným skupinám. Mala byť tiež pomôcť pri uvádzaní základných dohovorov ILO do života. *Podľa názoru EHSV by India mala ratifikovať 3 hlavné ILO dohovory, ktoré India doteraz ešte neratifikovala.*

2.3.7 *Kultúrna spolupráca:* Komisia chce posilniť spoluprácu predovšetkým v oblasti filmu a hudby. Súčasne s politickými a obchodnými summitmi by sa mal konať aj týždeň kultúry. Výbor berie na vedomie, že rok 2006 ako rok interkultúrneho dialógu by mohol byť pre okrúhly stôl vhodnou príležitosťou zaoberať sa touto otázkou.

2.3.8 *Zviditeľnenie:* Podľa názoru Komisie musí byť indická verejnosť informovaná o všetkých aspektoch EÚ, nie len o jej obchodných vzťahoch. Spustí výskumný projekt zameraný na rozpoznanie cieľových skupín, kľúčových posolstiev, hlavných nástrojov a na ich najlepšie rozmiestnenie. Vyzývame členské štáty ako aj Európsky Parlament, aby napomohli zviditeľniť EÚ v Indii. Od New Delhi sa očakáva, že navrhne svoju vlastnú komunikačnú stratégiu.

2.3.9 *Obchod a investície:* Ako uviedla Európska komisia vo svojej správe obchod a investície sú „základným kameňom vzťahov medzi Indiou a EÚ.“ Preto sa niekoľko návrhov v tejto správe zaoberá týmito dvoma témami tak na multilaterálnej ako aj bilaterálnej úrovni. Komisia chce, aby EÚ dosiahla väčšie zblíženie s Indiou v kľúčových otázkach na kole rozvojových obchodných jednaní vo Svetovej obchodnej organizácii v Dohe. Uprednostňuje tiež bilaterálny dialóg napríklad o právach na intelektuálne vlastníctvo (IPR) pre dosiahnutie spoločného porozumenia v otázkach dohody TRIPS.

2.4 V časti svojej správy venovanej podpore spolupráce medzi firmami Komisia chce, aby EÚ usporiadala okrúhly stôl hlavných predstaviteľov podnikateľskej sféry. Tento návrh má podporu Haagskeho summitu. Medzitým Spoločná indicko-európska iniciatíva pre zlepšenie obchodu a investícií umožnila priamy dialóg medzi podnikateľmi a politikmi. Indické obchodné a priemyselné organizácie už usporiadali indicko-európsky obchodný summit, ktorý sa konal v tom istom čase ako politický summit, a boli na ňom predĺžené závery hlavných obchodných predstaviteľov určené pre čelných politických predstaviteľov.

2.5 Vzhľadom na to, že okrúhly stôl je zostavený aj zo zástupcov obchodných a zamestnávateľských organizácií, môže užitočne zväziť ako sa najlepšie podieľať na aktivitách organizovaných spoločne indickými a európskymi podnikateľskými obcami. Aj keď okrúhly stôl nepochybne zohráva úlohu pri posilňovaní indicko-európskeho hospodárskeho partnerstva podporovaného Komisiou, podľa londýnskeho stretnutia sa musí prínos okrúhleho stola pre spoločný akčný plán zamerať na podporu trvalo udržateľného rozvoja a zvládanie globalizácie.

2.6 **Pri okrúhlym stole je zastúpená aj akademická obec. Preto môže zväziť, ako prispieť ku akademickým programom, ktoré pripravila alebo pripravuje Európska komisia, ako sa uvádza v jej správe.** Medzi nimi je aj európsky študijný program na univerzite Jawaharal Nehru

University v New Delhi. Štipendijný program s rozpočtom 33 miliónov EUR by mal byť operačným od začiatku akademického roku 2005/2006. Bude napojený na program EÚ Erasmus Mundus a bude zameraný na postgraduálne štúdium indických študentov na univerzitách EÚ.

3. Občianska spoločnosť v Indii a Európe

Čo rozumieme pod „občianskou spoločnosťou“? EHSV je toho názoru, že „občianska spoločnosť môže byť definovaná iba voľne ako spoločnosť, ktorá ochotne prijíma a uplatňuje demokraciu. Občianska spoločnosť je hromadný výraz pre všetky druhy spoločenského konania zo strany jednotlivcov alebo skupín, ktoré nevychádzajú zo štátu a ktoré štát ich ani neradi“⁽¹⁾. Jej zástancovia v Indii by súhlasili s tým, že občianska spoločnosť zahŕňa demokraciu a že účinne môže pôsobiť len v demokracii. Niektorí občania pôsobiaci v organizáciách občianskej spoločnosti v Indii sú inšpirovaní úspechmi občianskych združení v Európe a USA, iní tradíciou sociálneho a politického aktivizmu založeného Mahatmam Gandhim.

3.1 Občianska spoločnosť v Indii

3.1.1 Narastajúci význam indickej občianskej spoločnosti je zjavný v náraste počtu všetkých druhov dobrovoľných organizácií. (Tento výraz je v Indii preferovaný; termín „mimovládna organizácia“ alebo MVO sa všeobecne rozšíril len v priebehu posledných 20 rokov). Pred 10 rokmi sa ich počet odhadoval na 50 000 až 100 000 a ich počet sa od vtedy určite zvýšil. Organizácie občianskej spoločnosti pokrývajú široké spektrum aktivít po celej Indii. Patria ku nim podnikateľské a profesné organizácie a odbory.

3.1.2 Organizácie občianskej spoločnosti v Indii

— sú zapojené do tradičných rozvojových aktivít spojených s MVO – organizovanie alfabetizačných programov, prevádzkovanie ošetrovní a kliník, pomoc remeselníkom, napríklad tkáčom, pri umiestňovaní ich výrobkov na trhu, atď. Nakoľko zvyčajne pôsobia na miestnej úrovni, pomáhajú tiež vládnym agentúram decentralizovane uskutočňovať štátnu politiku;

— riadia hĺbkový prieskum za účelom intervenovania v ústrednej vláde ako aj vládach jednotlivých štátov a/alebo v priemysle;

⁽¹⁾ Hospodársky a sociálny výbor, „Stanovisko ku úlohe a prínosu organizácií občianskej spoločnosti pri budovaní Európy“, časť 5.1., prijaté dňa 22. september 1999, OJ C 329, 17.11.1999.

- snažia sa zvýšiť politické vedomie rôznych spoločenských skupín tým, že ich nabádajú domáhať sa svojich práv;
- zastupujú osobitné záujmové skupiny akými sú telesne postihnutí, starí ľudia a utečenci;
- pôsobia ako **inovátori**, snažia sa o nové prístupy pri riešení sociálnych problémov;
- zastupujú **organizácie** zamestnávateľov, odbory, vzájomné poisťovne a družstvá;
- sú medzi nimi organizácie bojujúce proti šíreniu HIV/AIDS

- a nakoniec sú to aktivisti. Od sedemdesiatych rokov vytvárajú široké sociálne hnutia – hnutia roľníkov, ženské hnutia, ktoré definujú a propagujú ženskú problematiku, hnutia ochrany životného prostredia, ktoré sa snažia o to, aby vláda venovala väčšiu pozornosť problémom ochrany životného prostredia; hnutia chrániace práva spotrebiteľov, atď.

3.1.3 Najmä pri rozvojových otázkach MVO a vláda cíti, že musia spolupracovať ako partneri. Tak napríklad plánovacia komisia krajiny už niekoľkokrát finančne podporila dobrovoľné organizácie. Desiaty päťročný plán, ktorý je posledný, berie na vedomie, že:

„Plány by mali odrážať skutočné požiadavky ľudí a mali by citlivo reagovať na etos ľudí, pre ktorých sú určené. Ľudia musia cítiť zmysel vlastníctva takýchto plánov a musia prispievať ku ich realizácii. Trend očakávať od vlády, že ona urobí za ľudí všetko, musí skončiť. Je známe, že programy, na ktorých ľudia participujú, sú oveľa efektívnejšie.“

3.1.4 Plánovacia komisia má dobrovoľnú akčnú bunku, ktorá je styčnou plochou s dobrovoľným sektorom. Podľa pani Sayeedy Hameedovej, členky plánovacej komisie^(?), sa komisia teraz rozhodla „vytvoriť poradné skupiny .... zložené z ľudí z rôznych častí krajiny, ktorý vedia, čo sa deje na zemi, a ktorí môžu navrhnúť potrebné zmeny“.

(?) „Otvorenie plánovacej komisie ľuďom: Sayeeda Hameedová“ autor Rajashuri Dasgupta, Info Change News and Features, September 2004.

3.1.5 Kongresová strana vždy podporovala občiansku spoločnosť a zdá sa, že koalíčná vláda v New Delhi vedená kongresom pripisuje jej aktivitám väčšiu dôležitosť než jej predchodkyňa. Krátko po svojom ustanovení nová vláda konzultovala organizácie občianskej spoločnosti, aby sa od nich dozvedela, ako reagujú na Program spoločného minima (PSM). Zriadila Národný poradný výbor (NPV), ktorému predsedá pani Sonia Gandhiová, líderka Kongresovej strany, na ktorý je potrebné sa pozerat z tohto hľadiska. Vedúci člen Kongresovej strany, ktorý bol pri vytváraní NPV, uviedol, že výbor bude „styčnou plochou vlády Zjednotenej – pokrokovej aliancie (ZPA) a občianskej spoločnosti, prinesie nové myslenie do plánovania, ktoré inak nemá spojenie s vládou“^(?). Od poradného výboru NAC, ktorého 12 členov menoval prvý minister Monmohan Singh sa očakáva, že poskytne rady ohľadom realizácie Programu spoločného minima aliancie. Kým vládni poradcovia sú často verejní činitelia alebo diplomati na dôchodku, polovica členov poradného výboru NAC sú praktickí verejní činitelia z mimovládneho sektora⁽⁴⁾. Pani Sonia Gandhiová by na začiatku chcela dať prioritu poľnohospodárstvu, školstvu, zdravotníctvu a zamestnanosti.

3.2 Občianska spoločnosť v Európskej únii⁽⁵⁾

3.2.1 Občianska spoločnosť je tak dynamickou v EÚ ako v Indii, kde má veľa organizácií, ktoré sú aktívne na lokálnej, národnej a európskej úrovni. Ale má v porovnaní s ňou dôležitú výhodu: organizovaná európska občianska spoločnosť má svoj vlastný „vrcholný orgán“ (v indickom žargóne „apex body“) – Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) v Bruseli. EHSV je navyše súčasťou inštitúcií zriadených na základe Rímskej zmluvy z roku 1957, na základe ktorej vzniklo Európske hospodárske spoločenstvo pozostávajúce zo 6 krajín, ktoré je dnes Európskou úniou pozostávajúcou z 25 krajín⁽⁶⁾. EHSV má dnes 317 členov z 25 členských štátov. Menuje ich Rada ministrov EÚ na základe návrhu členských štátov. Podľa Rímskej zmluvy jeho členovia patria ku jednej z týchto troch skupín: zamestnávateľia, pracovníci a skupina rôznych iných záujmov. Členovia tretej skupiny zastupujú roľníkov, malé a stredné podniky, remeselníkov, slobodné povolania, družstvá, spotrebiteľské organizácie, skupiny ochrancov životného prostredia, rodinné združenia, organizácie žien, vedcov a učiteľov, mimovládne organizácie (MVO), atď.

(?) „Hindu“, 26. jún 2004. Veľmi podobné stanoviská vyjadril Jaswant Singh, minister zahraničných vecí v koalíčnej vláde vedenej BJP, keď v roku 2001 s predstaviteľom Komisie Chrisom Pattenom slávnostne otváral indicko-európsky okrúhly stôl.

(4) Patrí sem Prof. Jean Dreze, indický občan belgického pôvodu, ktorého spája priateľstvo s Dr. Amartya Sen; obidvaja sú bývalými členmi plánovacej komisie, MM. C.H. Hanumantha Rao a D. Swaminathan. Z organizácií občianskej spoločnosti sú Aruna Royová, sociálny aktivista ; Jayaprakash Narayan (zdravie a životné prostredie); Mirai Chatterjeevá (SEWA) a Madhav Chavan (základné školstvo).

(5) Odkaz na európsku občiansku spoločnosť sa môže zdať nepotrebným, hlavne ak sa týka len Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru. Ale indické organizácie občianskej spoločnosti bude zaujímať, že ich európske profajšky majú to, čo sa v indickom žargóne nazýva „apex body“.

(6) V článku 193 Zmluvy je uvedené, že „Výbor má byť zložený zo zástupcov rôznych kategórií hospodárskych a sociálnych činností hlavne zo zástupcov výrobcov, roľníkov, dopravcov, robotníkov, obchodníkov, remeselníkov, slobodných povolanií a zástupcov širokej verejnosti.“

3.2.2 EHSV je nepolitickým poradným orgánom s poradnou právomocou. Jeho poslaním je informovať inštitúcie EÚ zodpovedné za rozhodovanie o stanoviskách svojich členov. Existuje 14 politických oblastí, v ktorých rozhodnutie môže Rada EÚ alebo Európska komisia prijať byť len po konzultácii s EHSV. Ku týmto oblastiam patrí: poľnohospodárstvo, voľný pohyb osôb a služieb, sociálna politika, vzdelanie, príprava na zamestnanie a mládež, zdravotníctvo, ochrana spotrebiteľa, priemyselná politika, výskum a rozvoj technológií a životné prostredie. Rada, Komisia a Európsky parlament tiež môžu konzultovať EHSV ohľadom každej otázky podľa potreby. EHSV môže tiež vydať stanovisko ku veciam, ktoré považuje za dôležité; preto tu je aj toto stanovisko z vlastnej iniciatívy ku vzťahom medzi EÚ a Indiou.

3.2.3 Úloha EHSV ako facilitátora dialógu s občianskou spoločnosťou presahuje hranice Európskej únie pozostávajúcej z 25 krajín. Je aktívnym účastníkom stále prebiehajúceho dialógu medzi krajinami partnerstva Euromed a krajinami Afriky, Karibiku a Tichomoria (ACP), s ktorými je EÚ spojená dohovorom z Cotonu. Je tiež zapojený do dialógu s občianskou spoločnosťou v krajinách Latinskej Ameriky vrátane štátov Merkozuru a v neposlednej miere s Indiou prostredníctvom okrúhleho stola India – EÚ a s Čínou.

4. Posledný vývoj v Indii a EÚ

4.1 Plný výpočet dramatických zmien, ku ktorým dochádza tak v EÚ ako aj Indii, by zabral niekoľko sto strán. Táto správa je zameraná na kľúčové vývojové momenty, **ktoré EHSV umožnia efektívnejšie prispieť ku posilneniu vzťahov medzi Indiou a EÚ.** Kľúčové vývojové momenty pre EÚ sú jej rozšírenie na 25 členských štátov, kroky zamerané na vytvorenie väčšej Európy prostredníctvom Európskej politiky prístupu ku susedným krajinám (ENP) a realizácia „Lisabonskej stratégie“, ktorú Európska rada prijala v marci 2000 v Lisabone. Táto stratégia, ktorá kladie dôraz na trvalo udržateľný rozvoj, sa snaží urobiť do roku 2010 z EÚ najkonkurencieschopnejšiu a najdynamickejšiu ekonomiku založenú na poznani. Ďalšou kľúčovým momentom bola dohoda o Európskej ústave, ktorá teraz čaká na schválenie v 25 členských štátoch.

4.2 Rozšírenie EÚ 1. mája 2004 dramaticky zmenilo tak politickú ako aj ekonomickú tvár Európy. Politické dôsledky rozšírenia sú pravdepodobne dôležitejšie než ekonomické už aj preto lebo proces integrácie ekonomík týchto 10 nových členských štátov začal oveľa skôr než tieto štáty 1. mája formálne vstúpili do EÚ. Rozšírením sa počet obyvateľov EÚ zvýšil z 380 miliónov na 455 miliónov, takže teraz predstavuje 7,3 % svetovej populácie. Zvýšil sa tým hrubý domáci produkt EÚ z 9,3 bilióna EUR na 9,7 bilióna, čím sa podiel EÚ na svetovom hrubom produkte zvýšil na 28,7 %. Zvýšenie však malo za následok zníženie hrubého domáceho produktu na obyvateľa na 21 000 EUR (z 24 100 EUR) a v poklese obchodu s krajinami mimo EÚ na 1,8 bilióna (z 2 biliónov

EUR). To preto, lebo obchod medzi európskou pätnástkou 10 kandidátskymi krajinami je teraz súčasťou vnútorného obchodu 25-člennej EÚ.

4.3 Rozšírením sa zväčšila hranica EÚ. EÚ začala vyvíjať politiku zameranú na vytvorenie „okruhu priateľov“ a to ešte pred rozšírením. Preto skoncipovala politiku európskeho susedstva (PES) zahrňujúcu šesť východoeurópskych krajín (Ukrajina, Moldava, Gruzínsko, Arménsko, Azerbajdžan a Bielorusko) a deväť krajín južného Stredomoria – Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Líbyu, Maroko, Sýriu a Tunisko – a Palestínsku samosprávu. Cieľom politiky PES je, ako potvrdila Rada Európskej únie v Apríli 2004, „podeliť sa o prínos a výhody rozšírenej Európy so susednými krajinami a tak prispieť ku väčšej stabilite, bezpečnosti a prosperite Európskej únie a jej susedov“ (?). Podľa Rady politika EPS v sebe zahŕňa „významný stupeň ekonomickej integrácie a prehlbovanie politickej spolupráce s cieľom predchádzať nepredvídaným prípadom v súvislosti s novými deliacimi čiarami medzi rozšírenou EÚ a jej susedmi“.

4.4 V prípade Indie boli hlavným a kľúčovým vývojovým momentom tak očakávané výsledky všeobecných volieb konaných v máji, z ktorých vzišla koalícia vedená Kongresom s prvým ministrom Manmohanom Sinhom, ktorá vystriedala koalíciu vedenú BJP s prvým ministrom Atalom Beharim Vajpayee. Vysoká účasť na všeobecných voľbách, úspešné použitie elektronických hlasovacích zariadení po celej krajine a hladký presun moci v New Delhi napriek politickým nepokojom spôsobeným výsledkami volieb, toto všetko preukazuje oprávnenosť ambícií Indie stať sa najväčšou demokraciou sveta.

4.5 Prekvapivé víťazstvo Kongresovej strany viedlo ku špekuláciám o tom, že akákoľvek vláda na čele s Kongresovou stranou buď dlho nepotrva alebo bude musieť pod tlakom svojich „vonkajších“ podporovateľov, najmä Komunistickej strany, zastaviť reformy. Je potrebné však pripomenúť, že reformy, ktoré zahŕňali odstránenie kontrol pri dovoze a otvorenie kapitálových trhov, začala v roku 1991 vláda Kongresovej strany a je jej hlavnými architektmi boli nový predseda vlády Manmohan Singh a nový minister financií Palaniappan Chidambaram. Tento seba chápe ako „ministra investícií“ v koalícii vedenej Kongresovou stranou. Inými slovami možno povedať, že organizácie občianskej spoločnosti predstavujúce obchod a financie, ako napríklad tie, ktoré sú zastúpené pri okrúhlym stole EÚ-India, s ním spolupracujú na rozvoji hospodárskych odvetví krajiny založených na poznani.

4.6 Vláda však chce, aby jej ekonomická stratégia mala „ľudskú tvár“ a pomohla z biedy odhadovaným 300 miliónom Indov, ktorí prežívajú s menej než 0,75 EUR (1 USD) na deň. Preto teda táto snaha dosiahnuť ročný rast 7 % až 8 % a pomôcť roľníkom, posilniť postavenie žien a zvýšiť výdaje do zdravotníctva a vzdelania.

(?) Výbor pre všeobecné záležitosti zo dňa 14. júna 2004. Politika európskeho susedstva – závery Rady.

4.7 **Výzvy, pred ktorými stojí indická spoločnosť, by poskytli európskym organizáciám občianskej spoločnosti príležitosť ku spolupráci s ich indickými protažkami ku spoločnému prospechu. Toto by sa najskôr realizovalo cez okrúhly stôl EÚ-India ale by mohlo, a to veľmi rýchlo, zahrnúť aj organizácie, na ktoré majú európski a indickí členovia okrúhleho stola úzke väzby, ako aj iných členov EHSV napríklad s odbornými znalosťami v oblasti rozvoja vidieka, zdravotníctva a vzdelania.**

5. Európsko-indický dialóg na úrovni občianskej spoločnosti doteraz

5.1 **Pre vytýčenie cesty vpred je potrebné sa najskôr pozrieť, odkiaľ prichádzame. Východiskom pre zlepšený dialóg preto musí byť inštitucionálny systém, ktorý tu už je a s ktorým je potrebné viesť tento dialóg, a výsledky dosiahnuté ku dnešnému dňu.** Pre EHSV to znamená, že je potrebné vyhodnotiť prácu okrúhleho stola EÚ-India ku dnešnému dňu a dohodnúť, ako najlepšie podporiť jeho ciele, a takýto vývoj stále chápať ako rozhodnutie Haagskeho summitu na podporu spolupráce nielen medzi občianskymi spoločnosťami ale tiež politickými stranami, odbormi, podnikateľskými združeniami a vysokými školami.

5.2 Zmienili sme sa o rôznych otázkach, o ktorých sa diskutovalo pri rôznych stretnutiach okrúhleho stola od jeho založenia v roku 2001, aby sme preukázali jeho dôveryhodnosť ako kľúčového partnera pri vypracúvaní spoločného akčného plánu. **Istú predstavu o kontinuite práce okrúhleho stola, oblastiach diskutovaných tém a atmosfére dôvery, v ktorej sa tieto diskusie niesli, si môžeme urobiť, keď sa pozrieme na výsledok posledných stretnutí.**

5.3 Tak napríklad na svojom šiestom stretnutí v Ríme predložil okrúhly stôl celú radu doporučení od iniciatív na podporu Spoločnej sociálnej zodpovednosti (SSZ) a špeciálnej podpore pre SME ku racionalizácii predpisov o dočasnom pohybe vzdelaných pracovníkov z Indie v rámci EÚ a podpore zo strany EÚ priemyselným skupinám v niekoľkých vybraných oblastiach, ktoré majú vývozný potenciál a napomáhajú rozvoju. Zároveň okrúhly stôl menoval dvoch spravodajcov, ktorých úlohou je posúdiť ako lepšie integrovať perspektívy organizácií občianskej spoločnosti do podpory obchodu a trvalo udržateľného rozvoja.

5.4 O tejto téme sa diskutovalo na siedmom stretnutí okrúhleho stola, ktoré sa konalo v júni 2004 Srinagare. Bolo n ňom dohodnuté, že za účelom prehĺbenia spoločného chápania trvalo udržateľného rozvoja je potrebné, aby základom záve-

renej správy pre deviate stretnutie okrúhleho stola boli praktické príklady z Indie a EÚ. Na srinagarskom stretnutí sa tiež diskutovalo o spolupráci medzi Indiou a EÚ na rozvoji cestovného ruchu. Táto diskusia prebiehala na základe prezentácie zo strany EHSV a indických delegátov okrúhleho stola. Okrúhly stôl sa zhodol na tom, že organizácie občianskej spoločnosti musia zohrávať dôležitú úlohu v podpore trvalo udržateľnej forme cestovného ruchu. Takej forme, ktorá podporí ekonomický a sociálny rozvoj a prinesie úžitok obyvateľstvu ako celku.

5.5 Na stretnutiach v Ríme, Srinagre a Londýne sa diskutovalo o internetovom fóre o občianskej spoločnosti, ktoré doporučilo stretnutie v marci 2003 v Bangalore. Tieto stretnutia zdôraznili potenciál fóra ako stáleho diskusného fóra medzi Indiou a európskymi členmi okrúhleho stola a nástroja na zlepšenie dialógu medzi organizáciami občianskej spoločnosti všeobecne.

5.6 Rímske stretnutie tiež posúdilo hlavné úspechy okrúhleho stola ku dnešnému dňu. Došlo ku záveru, že pri posudzovaní výsledkov nie je možné obmedziť sa na číselný rozbor počtu doporučení, ktoré sa zrealizovali, v neposlednej miere aj preto, lebo občianska spoločnosť EÚ a Indie nemá oprávnenie časť týchto doporučení zrealizovať. Faktom zostáva, že okrúhly stôl skutočne schválil doporučenia a spoločné prístupy ku rôznym témam, ku ktorým patria témy, ktoré možno považovať za citlivé ak nie za kontroverzné. Zdôraznil tiež špecifické formy spolupráce ako napríklad vytvorenie internetového fóra, organizoval stretnutia s miestnymi organizáciami občianskej spoločnosti počas svojich dvojročných stretnutí a podporoval ad hoc spoluprácu medzi Indiou a EHSV ako napríklad pomoc indickej delegácie Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru pri jeho práci na generalizovanom systéme preferencií.

5.7 Vzhľadom na to, že 60 – 70 % pracujúceho obyvateľstva je formálne alebo neformálne zapojené do poľnohospodárstva, sú diskusie za okrúhlym stolom India – EÚ týkajúce sa poľnohospodárstva a rozvoja vidieka obmedzované vzhľadom na neprítomnosťou zástupcov poľnohospodárov v indickej delegácii okrúhleho stola.

5.8 Pri stretnutí za okrúhlym stolom boli prejednané mechanizmy pracovnoprávných vzťahov a sociálny dialóg v Európskej únii. Okrúhly stôl vzal na vedomie súčasnú prax v EÚ uplatňovanú pri aktéroch sociálneho dialógu, otázky týkajúce sa menovania -a reprezentatívnosti týchto aktérov a rôzne fóra vytvorené pre tento dialóg. Okrúhly stôl tiež analyzoval súčasnú

pracovnoprávnú situáciu v Indii ohľadom štruktúry a zloženia odborov a jednaní o kolektívnych zmluvách, reformy pracovného práva a postojov Indie ku návrhom, aby pracovné normy naväzovali na medzinárodný obchod. Konštatovalo sa, že veľká časť pracovnej sily v Indii pracuje v tzv. neformálnom sektore (malé podniky, samostatne zárobkovo činné osoby, príležitostné zamestnanie) a že je potrebné urobiť viac pre zlepšenie postavenia zamestnancov. Okrem toho je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na zabezpečenie ratifikácie základných pracovných noriem Medzinárodnej organizácie práce a ich implementáciu do právneho systému a praxe.

6. Zvýšená úroveň dialógu s občianskou spoločnosťou: cesta vpred

6.1. Nastal čas výrazného nárastu kooperácie a spolupráce medzi organizovanou občianskou spoločnosťou v 25-členskej EÚ a Indii. Summit EÚ-India už uznal význam práce okrúhleho stola. Indická vláda urobila množstvo opatrení zameraných na posilnenie spolupráce s občianskou spoločnosťou v Indii. Európska komisia vo svojej správe zo 16. júna požadovala, aby bol okrúhly stôl „naplno začlenený do inštitucionálnej architektúry“ a jeho dvaja spolupredsedovia pozývaní na stretnutia indicko-európskych summitov.

6.2 Indická vláda vo svojej prvej odpovedi na správu z 16. júna poznamenala, že napriek úsiliu „na oficiálnej úrovni držať krok so zmenami, ktorými prechádzajú EÚ a India ...“, je tu stále potreba zvýšiť úroveň kontaktov na iných úrovniach, kam patria aj kontakty medzi našimi občianskymi spoločnosťami.“

6.3 **Nevyhnutne tu vzniká otázka, ako by sa okrúhly stôl mohol stať efektívnejším v procese formulovania a robenia rozhodnutí, hlavne vzhľadom na to, že na svojich ročných summitoch má vzácne privilegium priameho prístupu ku najvyšším politickým autoritám, ku indickému prvému ministrovi a prvému ministrovi krajiny predsedajúcej Rade Európskej únie.** V časti 2 tohto stanoviska z vlastnej iniciatívy o „Prispievaní ku indicko-európskemu strategickému partnerstvu“ je uvedené, ako môže okrúhly stôl efektívne prispieť ku príprave spoločného akčného plánu pre strategické partnerstvo. Táto činnosť potrvá len do šiesteho indicko-európskeho summitu, ktorý by mal tento plán schváliť na svojom stretnutí v druhej polovici roku 2005.

6.4 **Mnohé doporučenia okrúhleho stola indicko-európskym summitom budú obsahovať stredne dlhé a dlhodobé záväzky.** Na základe skúsenosti môžeme predpokladať, že tieto doporučenia by sa mali týkať aj projektov, ktoré majú realizovať spoločne európske a indické organizácie občianskej

spoločnosti. Politická podpora by uľahčila zabezpečenie prípadných potrebných finančných prostriedkov a umožnila by organizovanej indickej a európskej občianskej spoločnosti spoluprácu na širokom spektre projektov ⁽⁸⁾.

6.5 Ak má byť okrúhly stôl v procese tvorby a prijímania rozhodnutí účinný, musí jeho agenda obsahovať témy prejednávané na oficiálnej úrovni, ku ktorým patrí napríklad Svetová obchodná organizácia (WTO) a rada rozvojových obchodných rokovaní v Doha. Okrúhly stôl môže zvýšiť svoju efektívnosť tým, že bude spolupracovať s Indicko-európskym obchodným summitom, ktorý organizujú jeho dvaja členovia, z Federácie indických obchodných a priemyselných komôr (FICCI) a Konfederácie indických priemyselných odvetví (CII). Mal by tiež požadovať, aby bol priradený ku projektu okrúhleho stola vedúcich predstaviteľov podnikateľskej sféry, ktorý navrhla Európska komisia.

6.6 Nakoľko medzi členmi okrúhleho stola sú aj akademici, mohol by okrúhly stôl užitočne prispieť ku úspechu 33 miliónového štipendijného programu pre Indiu, ktorý Európska komisia začala v roku 2005. Samotný EHSV by mohol rozšíriť svoju vlastnú iniciatívu na Indiu ako napríklad pri jeho skoršom rozhodnutí požiadať indického spolupredsedu okrúhleho stola, aby sa po Cancúne zúčastnil na seminári o Svetovej obchodnej organizácii (WTO).

6.7 **Skutočnosť, že počet komunikačných tokov medzi úradníkmi a predstaviteľmi podnikateľov o ekonomických otázkach sa zväčšuje, neznamená, že by mal okrúhly stôl obmedziť svoje vlastné diskusie o týchto problémoch. Práve naopak. Ale namiesto toho, aby sa sústreďoval na ich čisto ekonomické aspekty, mal by sa skôr zamerať na ich neekonomické, teda najmä sociálne dôsledky.** V Srinagare sa okrúhly stôl dohodol, že pojem trvalo udržateľného rozvoja chápať len ako pojem zahrňujúci ekonomické a environmentálne aspekty. Outsourcing je ďalšou témou, ktorá je vhodná pre takýto prístup. Problémy vznikajúce v EÚ v súvislosti s outsourcingom sú veľmi odlišné od problémov, ktoré v tejto súvislosti vznikajú v Indii, ale majú niečo spoločné. Totiž v oboch prípadoch sa najťažšie riešia sociálne otázky. Povedané inými slovami, prijatím holistického prístupu okrúhly stôl nude schopný zabezpečiť, aby sa rovnakej pozornosti dostalo aj tým aspektom javov, ktoré sa zdajú v podstate ekonomickými témami.

6.8 Tento posun v pohľade umožní okrúhlemu stolu organizovať európsko-indické konferencie o sociálnych otázkach ako doplnky podnikateľských a politických summitov. Témy týchto konferencií sa môžu vybrať z tém, o ktorých sa už diskutovalo pri okrúhlym stole, ako napríklad rovnosť pohlaví. Ďalšími témami môžu byť napríklad sociálne aspekty outsourcingu a emigrácie. Význam takýchto konferencií pre vyrovnaný vývoj európskej a indickej spoločnosti nemožno zveličovať.

⁽⁸⁾ Dokazuje to rozhodnutie ministerstva zahraničných vecí v New Delhi dať k dispozícii finančné prostriedky potrebné na krytie prevádzkových nákladov indicko-európskeho internetového fóra v Indii zriadeného okrúhlym stolom.

6.9 **Okrúhly stôl sa bude musieť oveľa pozornejšie zaoberať aj kultúrnymi otázkami. Mohlo by to napomôcť uplatneniu spoločnej indicko-európskej deklarácie o kultúrnych vzťahoch v praxi.** Okrúhly stôl však už efektívne zaoberal doporučením pre „dialóg civilizácií, dialóg medzi vierami a kultúrami“, ktoré predložili zástupcovia ázijskej občianskej spoločnosti na ázijsko-európskom stretnutí (známom ako summit ASEM) v Barcelone v júni 2004⁽⁹⁾. Hlavní predstavitelia ASEM-u už začali dialóg civilizácií, ktorého sa zúčastnili hlavy štátov alebo vlád EÚ ale nie Indie, pretože India nie je členom ASEM-u. Vo svojej odpovedi na správu Európskej komisie India uvádza svoju pripravenosť vstúpiť do dialógu s EÚ o problémoch náboženského extremizmu a fundamentalizmu.

6.10 **Pre dosiahnutie úspechu pri týchto pokusoch bude potrebné, aby okrúhly stôl siahol ku oveľa väčšiemu množstvu organizácií občianskej spoločnosti než môže fyzicky pojať počas svojich stretnutí. Ale už má na to dokonalý nástroj – internetové fórum. Otvorením tohto fóra iným organizáciám občianskej spoločnosti v EÚ a Indii môže okrúhly stôl zapojiť do svojich diskusií aj tieto organizácie.** Nakoľko počet takýchto organizácií je veľmi veľký, prístup bude na začiatku možno obmedzený na organizácie, ktoré poznajú členovia okruhého stola. Na doplnenie týchto výmen cez virtuálny priestor bude okrúhly stôl aj naďalej pozývať miestne organizácie občianskej spoločnosti na svoje pravidelné stretnutia.

6.11 **Internetové fórum tiež poskytuje hotový komunikačný kanál pre členov okruhého stola medzi ich dvojočnými stretnutiami vzhľadom na to, že indickí členovia sú roztrúsení po celom území svojej krajiny.** Návrhy správ je možné zverejniť na fóre pre komentáre členov ešte pred stretnutím. Takto by boli diskusie počas samotného stretnutia oveľa bohatšie a odporúčenia pre indicko-európske summity oveľa konkrétnejšie. Členovia sa môžu navzájom informovať o svojich aktivitách, lepšie sa spoznať, aspoň teda na profesionálnej úrovni. Nakoľko počet európskych a indických organizácií prístupujúcich ku fóru narastá, môžu ho organizácie so spoločnými záujmami použiť na začatie užšej vzájomnej spolupráce tým, že na začiatku sa budú deliť o svoje skúsenosti ale potom budú rozvíjať spoločné projekty.

6.12 Ďalšie dve otázky, o ktorých okrúhly stôl zoširoka diskutuje, je úloha médií v posilňovaní občianskej spoločnosti a kultúrna spolupráca. Preto môže výrazne napomôcť (1) snahám Európskeho parlamentu a Európskej komisie pozdvihnúť profil EÚ v Indii, predovšetkým medzi organizáciami občianskej spoločnosti, a (2) vypracovaniu špecifickej kapitoly o kultúrnej spolupráci na akčnom pláne pre strategické partnerstvo na základe Spoločnej indicko-európskej deklarácie o kultúrnej spolupráci z 8. novembra 2004.

7. Závery

7.1 **EÚ a India sú rozhodnejšie než kedykoľvek predtým rozšíriť a prehĺbiť svoju spoluprácu.** Posledným dôkazom o tom je rýchlosť s akou Európska komisia a indická diplomatická misia pri EÚ začali pracovať na akčnom pláne strategického partnerstva medzi Indiou a EÚ. Obidve chcú, aby ich občianske spoločnosti prispeli ku tomuto procesu. EHSV už pomáha zblížiť európsku a indickú občiansku spoločnosť svojou aktívnou účasťou na indicko-európskom okruhľom stole, svojou finančnou podporou indicko-európskeho internetového fóra a tým, že pozýva spolupredseda okruhého stola N. N. Vohra na akcie dôležité pre vzťahy medzi Indiou a EÚ.

7.2 EHSV privítal správu Európskej komisie o indicko-európskom strategickom partnerstve a teraz musí aktívne prispieť ku vypracovaniu relevantného akčného plánu. Londýnske stretnutie okruhého stola sa zaviazalo „urobíť návrhy európskym inštitúciám a indickej vláde v oblastiach, kde občianska spoločnosť môže priniesť skutočnú pridanú hodnotu, najmä s ohľadom na rozvojové ciele tretieho tisícročia, pri podpore trvalo udržateľného rozvoja a zvládania globalizácie.“

7.3 Indická vláda privítala rozšírenie EÚ. V spoločnom tlačovom vyhlásení vydanom po Haagskom summite dňa 8. novembra 2004 India potvrdila svoje názor, že „rozširovanie EÚ prispieje ku ďalšiemu posilňovaniu našich vzťahov“. EHSV ako poradný orgán zastupujúci európsku občiansku spoločnosť preto musí zabezpečiť, aby 25-členná EÚ bola pomerne zastúpená pri okruhľom stole, a pozdvihnúť profil indicko-európskych vzťahov vo svojich vlastných aktivitách. Indicko-európsky okrúhly stôl sa takto môže stať modelom pre vzťahy EHSV s ostatnými rozvojovými krajinami a regiónmi sveta.

Brusel 12. mája 2005

Predsedyňa

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Barcelonská správa. Odporúčania občianskej spoločnosti ohľadom vzťahov medzi Áziou a Európou adresované hlavným predstaviteľom ASEM-u. Občianské spoločnosti z Ázie a Európy sa spájajú: neformálna konzultácia, 16. - 18. jún 2004, Barcelona, Španielsko.